

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 159

van **FREYA SAEYS**

datum: 30 november 2016

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Secundaire scholen - Frisdrankautomaten

De ministers van Onderwijs en Welzijn hebben samen met alle betrokken partners een akkoord gesloten om te komen tot een evenwichtiger en gezonder aanbod van dranken en tussendoortjes in de Vlaamse scholen.

Producten uit het uitdoofbeleid, zoals gesuikerde dranken, zullen als aanbod afgebouwd worden tegen het schooljaar 2020-2021. Gezoete melkdranken, fruitsap en yoghurt met fruit zouden in het secundair onderwijs beschikbaar blijven, maar in beperktere mate. Producten zoals fruit, groenten, melk en water zullen worden aangemoedigd.

1. In hoeveel van de Vlaamse secundaire scholen staan automaten met gesuikerde frisdranken, yoghurt met fruit, worstenbroodjes, fruitsap?
2. Er is een categorie van voedingsmiddelen met toch relatief veel suiker zoals fruitsap, yoghurt met fruit, die beperkt beschikbaar zou zijn. Scholen kunnen zelf de beschikbaarheid en toegankelijkheid van de producten bepalen.

Wat moeten we verstaan onder 'beperkt beschikbaar'? Hebben scholen al kenbaar gemaakt in welke mate zij deze categorie van producten beschikbaar willen stellen of omgekeerd willen bannen? Vreest de minister dat deze categorie van gedoogde producten de plaats zal innemen van gesuikerde dranken? Was het voor jongeren niet eenduidiger geweest om alle gezoete dranken te weren en bijvoorbeeld alleen niet-gezoete yoghurt beschikbaar te stellen?

3. Wat betreft de producten uit het uitdoofbeleid kunnen scholen ervoor kiezen om het aanbod sneller af te bouwen dan de deadline schooljaar 2020-2021.

Hebben scholen te kennen gegeven dat zij sneller dit aanbod willen afbouwen en zo ja, hoeveel scholen?

4. Wat is de verantwoording om gezoete melkdranken en fruitsap in beperkte mate mogelijk te blijven maken in secundaire scholen en het aanbod trachten te laten verdwijnen in basisscholen in 2020? Is er bij de basisscholen bereidheid om deze producten te laten verdwijnen uit het aanbod tegen 2020?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Hilde Crevits (159), Jo Vandeuren (170).

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 159 van 30 november 2016

van **FREYA SAEYS**

1. Het VIGeZ, partnerorganisatie van de Vlaamse overheid in het kader van het Vlaams preventieve voedings- en bewegingsbeleid, neemt om de 3 jaar een indicatorenbevraging af. Met deze driejaarlijkse bevraging wordt gekeken hoe de Vlaamse scholen (net als bedrijven en lokale besturen) de voorbije drie jaren hun gezondheidsbeleid invulden. Meer specifiek worden de gezondheidsthema's voeding, beweging, tabak, alcohol & drugs, gezondheid & milieu, mentaal welbevinden en suicidepreventie bevestigd. De onderstaande resultaten zijn steeds op basis van die scholen die gereageerd hebben op het onderzoek.

In 2012, gaf 65% van de secundaire scholen aan een drankenautomaat (met bv. cola, frisdranken, fruitsap) te hebben. In 2015 blijft dit quasi ongewijzigd met 64%.

In 2012, gaf 25% van de scholen aan een melkautomaat met bv. melk, chocomelk en drinkyoghurt te hebben. In 2015 was dit 18%.

Een snackautomaat was beschikbaar in 22% van de secundaire scholen in 2012; in 2015 was dit in 26% van de secundaire scholen het geval.

Onderstaande tabel geeft aan hoeveel procent van de secundaire scholen de gevraagde dranken/tussendoortjes dagelijks (4 tot 5 maal per dag) aanbiedt in 2012 en in 2015 (al dan niet via een automaat):

	2012	2015
Gesuikerde frisdrank	63%	66%
Yoghurt met fruit	36% *	16% **
fruitsap	80%	76%
Tussendoortjes uit de restgroep van de actieve voedingsdriehoek: chocolade, chips, suikersnoep, zoute snacks, chocomousse, en koeken arm aan vezels (bijv. wafel, chocoladekoek, gebak, cake, enz.) of koeken met een vetgehalte hoger dan 20g vet/100g koek	28%	36% ***

*Hier werd nog geen onderscheid gemaakt tussen ongesuikerde en gesuikerde yoghurt

** Hier gaat het wel over melkproducten met toevoeging van suiker, 17% biedt dagelijks melkproducten zonder toevoeging van suiker aan.

*** Enkel als groep bevestigd, geen individuele producten. Worstebroodjes niet expliciet vermeld in opsomming.

2. Voor bepaalde producten (waarin bijvoorbeeld nog relatief veel suiker zit) wordt een 'gedoogbeleid' gevoerd. Ze moeten niet uit het bestaande aanbod verdwijnen, maar het gebruik ervan wordt in tegenstelling tot de voorkeurcategorie niet aangemoedigd. Deze producten zijn ook beperkter beschikbaar dan de producten uit de voorkeurcategorie.

Op de website van de methodiek 'Kieskeurig' (<http://www.gezondeschool.be/kieskeurig/>) worden voor scholen de volgende tips opgesomd om het gebruik van dranken uit de categorie 'gedoogbeleid' te beperken:

- het aantal kanalen waar de dranken uit de categorie 'gedoogbeleid' aangeboden worden, te beperken (bv. er zijn meer aanbodkanalen voor water dan voor light frisdranken);
- het aantal momenten tijdens de schooldag waarop de dranken uit de categorie 'gedoogbeleid' aangeboden worden, te beperken (bv. enkel tijdens de middagpauze).
- het maken van beperkende afspraken: het drinken van dranken uit de categorie 'gedoogbeleid' (ook meegebrachte) enkel toe te laten op afgesproken momenten die beperkt zijn in tijdsduur (bv. enkel tijdens de middagpauze);
- beperk de portiegrootte bv. onderhandel met de leverancier om de kleinste mogelijke portie van deze dranken te leveren.

Er is op dit ogenblik geen cijfer beschikbaar van hoeveel procent van de scholen bereid is om producten uit deze categorie te bannen.

Het doel is dat de categorie van producten uit het basisaanbod de plaats van gesuikerde dranken zal innemen. Er wordt aan scholen dus gesuggereerd om actief in te zetten op het aanmoedigingsbeleid van dranken uit het basisaanbod (water, verse soep, witte melk, ...). Deze dranken zijn bij voorkeur dagelijks en via verschillende kanalen beschikbaar op school. Naast het voorzien van dranken uit het basisaanbod, is het ook belangrijk dat scholen het gebruik van deze dranken ook actief aanmoedigen. Ook hiervoor vinden zij tips op de vermelde website van de methodiek Kieskeurig.

Er wordt aan scholen gevraagd om de inname van producten uit het gedoogbeleid niet te stimuleren en in te zetten op een aanmoedigingsbeleid van producten uit de basiscategorie. Deze dranken zijn minder gezond dan de dranken uit het basisaanbod door het hoge gehalte aan suiker, maar in tegenstelling tot frisdrank, leveren fruitsappen en gesuikerde melkdranken wel nog nuttige voedingsstoffen (vitaminen, calcium). Daarom werd dit onderscheid wel nog gemaakt voor het secundair onderwijs en worden ze wel nog gedoogd.

3. Scholen kunnen deze keuze inderdaad maken. Er zijn scholen die vandaag de dag de aanbevelingen al halen of goed op weg zijn hiernaartoe. De indicatorenbevraging geeft bijvoorbeeld aan dat in 2015, frisdranken door 31% van de secundaire scholen nooit worden aangeboden. In 2015 bood 47% van de scholen nooit tussendoortjes uit de restgroep (wafels, cake, taart, snoep) aan.

In de indicatorenbevraging van 2018 kan nagegaan worden in welke mate de vooropgestelde tussendoelstelling al gehaald werd. Afhankelijk van de uitkomst zal bekeken worden of bijkomende acties nodig zijn om de doelstelling van schooljaar 2020-2021 te halen.

4. In het secundair onderwijs is het uitdoven van het aanbod aan gesuikerde frisdranken de eerste prioriteit. In het basisonderwijs vormen deze geen probleem meer.

In het basisonderwijs worden wel nog regelmatig gesuikerde melkdranken en fruitsap aangeboden. Dit is ten koste van de consumptie van water en ongezoete melk. Dit komt de smaakontwikkeling bij jonge kinderen niet ten goede. Het is belangrijk dat jonge kinderen van jongs af aan geen overheersende voorkeur voor zoete dranken ontwikkelen. Jonge kinderen hebben van nature een voorkeur voor zoete smaken, die niet extra gestimuleerd moet worden (bron: De Groeiwijzer, Eetexpert vzw). Belangrijk is dat jonge kinderen andere smaken, zoals die van witte melk zonder toegevoegde suikers, ook leren appreciëren. Wanneer kinderen van jongs af aan deze

smaken leren appreciëren, zal de keuze voor de ongezoete dranken op latere leeftijd (in de secundaire school) ook evidentier worden. Het belang dat kinderen van jongs af aan geen overheersende voorkeur voor zoete dranken ontwikkelen, zijn de onderbouw voor de gemaakte keuzes.

De bereidheid om deze producten te laten verdwijnen wordt nu door middel van deze engagementsverklaring gestimuleerd naar scholen toe.